

DOLENJSKE NOVICE

Zadružno gospodarsko glasilo.

Naročnina: Posamezna številka 2 Din., 4 številke 7 Din., 8 številke 12 Din., 12 številke 18 Din. Za Ameriko 12 številke 1 Dolar. — Oglasi po tarifi: $\frac{1}{16}$ strani 55 Din. — $\frac{1}{8}$ 105 Din., $\frac{1}{4}$ 200 Din. — $\frac{1}{2}$ 325 Din. — Večkratni objavi znaten popust. — Mali oglasi: beseda 50 p. — Dopisi in pisma na: Uredništvo in upravništvo „Dolenjskih Novic“, Novomesto, Dolga ulica št. 30.

Čitateljem! Naročnikom!

Neposredne naloge „Dolenjskih Novic“.

Med ljudstvom v naših gospodarsko zaostalih krajih se je večkrat čula želja in potreba nepristranskega, strokovno-gospodarskega lista, ki bi nesebično, resnično in stvarno zastopal gospodarske interese obrtnikov, poljedelcev, delavcev in nameščencev.

S pričujočo številko, ki nosi priljubljeni naslov „Dolenjske Novice“, ki so izhajale čez trideset let, želimo zadostiti tej potrebi.

Obnovljene „Dolenjske Novice“ nosijo podnaslov. Zadružno-gospodarsko glasilo. Že ta podnaslov priča, da obnovljeni časopis ni in ne bo v službi nobene politične organizacije, temveč bo skušal nepristransko, resnično in stvarno zastopati interese malega predvsem zadružnega gospodarstva in zadružništva sploh.

Mislamo, da je težko najti obrtnika, poljedelca delavca ali nameščenca, ki ne bi čutil potrebo takega časopisa. Saj so kraji, za katere je list namenjen, naseljeni po ogromni večini od malih obrtnikov in poljedelcev, delavcev in nameščencev, — brez dvoma gospodarsko zanemarjeni, posebno pa zanemarjeni na polju zadružništva.

Gmotni in gospodarski položaj teh slojev pa je po vojni in po prevratu vsak dan težji. Tudi produkcijska uloga naših krajev se je temeljito spremenila. Dočim smo bili poprej zvezani z razvitimi industrijskimi deželami, kjer smo bili državljani drugega reda, smo danes sestavni del izrazito agrarne, vendar gospodarsko nerazvite celote, kot njen prirodno najsiromašnejši vendar kulturno in gospodarsko najrazvitejši del.

To spremembo bodo morali upoštevati vsi obrtniki, poljedelci, delavci in nameščenci.

Obrtniki bodo morali skušati prilagoditi svoje izdelke potrebi današnjega trga upoštevajoč veliko konkurenco velepodjetij ter spremembo zahtevane in iskane robe. Poljedelci, ki s pšenico, koruzo in dru-

gimi pridelke, ne morejo konkurirati slavenskim in banatskim agrarcem, bodo morali mnogo več pažnje posvetiti racionalnemu poljedelstvu, gojenju industrijskih bilk, izbiri semen, sadjarstvu, umetnemu kletarstvu, perutninarstvu, čebelarstvu i. dr., da na ta način obvarujejo gospodarstva počasne propasti.

Več tisoč poljedelcev in delavcev, ki so se preje lahko izselili v Ameriko ali pa dobili posla po industrijskih krajih, je danes v silno težkem gmotnem položaju. Druginja, brezposlica so nadloge, ki jih s koščeno roko grabijo za grlo. Nikdo jim ne bo pomagal, če si sami ne skušajo pomagati. Morali se bodo poprijeti malega gospodarstva, hočeš ali nočeš. Nabiranje in sušenje gob, borovnic, jagod, zdravilnih rastlin, ježic lahko začasno zaposli in preživi tisoče. Saj se teh produktov izvozi samo iz Slovenije za več sto milijonov kron.

Nameščenci in delavci pa so vsled brez poslice in druginje ter malih zaslužkov v vedno težjem položaju. Oni morajo gledati na to, da si potom komsumnih, kreditnih zadrug vsaj nekoliko zboljšajo svoje položaje in privadijo štedenja.

Malo gospodarstvo mora predvsem zanimati naše gospodinje in pa dekleta, ki stremijo postati dobre gospodinje. Perutninarstvo je ogromnega pomena za naše pasivne kraje. Ono se lahko silno poveča. V zgornji Avstriji je manj prebivalcev kot na Kranjskem, pa vendar gojijo trikrat toliko perutnine kot pri nas.

Z ozirom na to, da je v našem kraju kmetijska šola, je dana priložnost, da o teh vprašanjih razpravljamo strokovno. Prepričani smo, da bodo gospodje strokovni inženirji in učitelji v tem oziru list tudi nadalje podpirali.

Prepričani smo, da nas bodo v tem prizadevanju podpirali tudi vsi, ki jim je blagostanje in razvoj naše dežele in ljudstva na srcu.

Zadružno gospodarstvo, njegov pomen in razvoj pri nas in drugod ter njegove naloge bo torej prva in glavna vsebina časopisa.

V rubriki „Pregled dogodkov“ bomo skušali objektivno poročati o najvažnejših dogodkih v družabnem in javnem življenju.

„Ženski vestnik“ bo prinašal zanimivosti iz ženskega gibanja upoštevajoč važno ulogo, ki jo vršijo žene v zadružno gospodarskem gibanju.

„Razgled po svetu“ bo prinašal najvažnejša poročila iz drugih dežel.

Posebno pažnjo pa polagamo na „Dopise.“ Vse čitatelje prosimo, da nam pošiljajo iz svojih krajev dopise, vprašanja gospodarske vsebine, ki jih bomo skušali najpriljubnejše odgovoriti.

Mi želimo, da bi bila med čitatelji in uredništvom najtesnejša zveza; zato pozivamo vse, naj se ne strašijo truda in naj sodelujejo z dopisi in nasveti.

Ako bomo vsi z ljubeznijo in požrtvovanjem delali na skupnem cilju: gospodarski napredek naše lepe dežele, bomo brez dvoma zaznamovali uspehe.

Delati, ne obupavati je naše geslo! Uredništvo

Starim in novim naročnikom „Dolenjskih Novic.“

Da bi „Dolenjske Novice“ lahko vršile plemenito nalogo kot zadružno gospodarsko glasilo ter prinašale obširno, bogato in zanimivo vsebino, morajo imeti trdno ekonomsko podlago, ki jo tvorijo naročniki. Zato pozivamo vse, ki smo jim poslali list na ogled, naj se namudoma naročijo. Deset, dvanajst dinarjev letne naročnine lahko žrtvuje vsak tudi najrevnejši med nami.

Ako spoznate, od kako velike koristi je za vas, če dobite preko svojega lista redna navodila, stalna poročila in zanesljive nasvete, potem ne boste samo Vi naročili lista, temveč boste nagovorili tudi svoje znance in prijatelje, da se naročijo.

Kdor pa ne misli naročiti lista, naj ga da svojemu prijatelju, da ga on prečita in naroči. Če nima takega prijatelja in če ga ne misli naročiti sam, naj na ovitek

zapiše: ne sprejemem ter ga da nazaj na pošto nefrankirano.

Kdor ne vrne lista, se smatra da ga je naročil in je dolžan poslati naročnino. Če ne se ista istirjal! Na to določbo prav posebno opozarjamo vse, ki smo jim poslali list na ogled.

Ako se oglasi 2000 naročnikov, bo časopis izhajal vsak teden, do tedaj pa mesečno po potrebi. Posamezna številka stane 1.50 Din. Kdor ne pošlje prve številke nazaj, mora jo plačati po poštni položnici. 4. številke stanejo 7. Din., 8 številke stane 12 Din. 12 številke 18 Din.

Najbolje je ako pošljete vsaj 12 Din. ter ste na ta način naročeni do konca leta, ako bo list pozneje izhajal tedensko.

Od časopisa se lahko zahteva bogata vsebina in obširna zanimiva poročila samo takrat, ako vsak naročnik stori svojo dolžnost in takoj plača naročnino. Društvena poročila brez razlike pripadnosti se sprejemajo brez plačno.

Obrtnike in druge interesente opozarjamo na oglase. Kdor oglašja v razširjenem gospodarskem glasilu, ne bo oglašil zastonj. Naročnike opozarjamo, da kupujejo in naročujejo predvsem pri obrtnikih in tvrdkah, ki oglašajo v našem listu.

Kdor pomotoma ne dobi lista, naj ga zahteva potom reklamacije, ki jo napiše na navadno dopisnico.

Naslove pišite natančno in ne pozabite navesti hišne številke ter zadnje pošte.

Vsa pisma na: Upravništvo Dolenjskih Novic Novomesto.

Naročnikom na Posavju, Gorenjskem, Notranjskem in Štajerskem

Dasiravno se časopis imenuje „Dolenjske Novice“, se ne bo omejil samo na Dolenjsko, temveč se bo skušal razširiti po celi Sloveniji kot edini združno-gospodarski list za malo gospodarstvo in združništvo te vrste.

Posebno delavstvo v industrijskih revirjih, ki mu vedno grozi pošast brezposlice, opozarjamo na velik pomen malega gospodarstva za njih in njihove družine. Nabiranje, pravilno rezanje, pravilno sušenje gob, jagod, borovnic, zdravilnih rastlin, ježic, gojenje perutninarstva i. dr. se pogosto izvori postranskega zaslužka ob času dela, v slučaju brezposlice pa edini izvor zaslužka.

Naš časopis bo prinašal navodila in nasvete za gojitev malega gospodarstva, a posebno bo skrbel, da te produtke delavec najbolje unovči združnim potom,

tako da ne ostane ves profit veletrgovcem in verižnikom.

Zato Vas pozivamo, da se na list naročite, v vašem lastnem interesu.

Upravništvo.

Dolenjskim kmetovalcem!

S prevratom v novi državi se je tudi za nas kmetovalce začela zares nova doba v našem gospodarstvu. Kdor se tega ne zaveda, ga bodo gotovo razmere prisilile, da bo moral marsikaj v svojem gospodarstvu ukreniti drugače, kakor je bil dosedaj navajen. Naša država, kot izrazito agrarna država, z združitvijo različnih pokrajin, ki slovijo kot žitnice, vinogradniške, ozir. živinorejske dežele v tu in inozemstvu, ne bo poslabšala, temveč še zboljšala svojo produkcijo.

Svet stremi za napredkom. Z novimi iznajdbami in zboljšanjem starih izkušenj na polju poljedelstva nas daleko prekašajo Čehi, Nemci, predvsem pa Danci, vsaj pridelajo 4—5 krat več pridelkov, kakor mi, na istem prostoru, večkrat še pod slabšimi razmerami. Vsak kraj ima svoje navade, pa tudi svoje pridelke. Naša bodoča naloga je, da poiščemo, zboljšamo in pomnožimo produkcijo onih poljedelskih pridelkov, po katerih je največje povpraševanje in ki vspevajo najbolj v naši zemlji in v našem podnebju. Možnost razvoja je dana že zategadelj, ker smo kot obmejni prebivalci zvezani s svetovnimi trgovskimi cestami, ki vodijo na sever in proti jugu na naše sinje morje v široki svet.

Upoštevajoč pred vsem naše male kmetijske dolenjske razmere se, moramo pred vsem poprijeti kravjereje, oziroma mlekarstva, prašičjereje (pujskov, pršuterjev), vzgoje plemenske živine, perutninarstva, vinarstva, sadjarstva in vrtnarstva. Tudi poljedelstvo moramo izboljšati, omejiti se moramo na pridelovanje onih pridelkov, po katerih je največ povpraševanja in ki dobro uspevajo v naših razmerah. N. pr. s skrbno izbiro semenja, z modernim obdelovanjem in umnim gnojenjem (apnenjem zemlje) in s čim majšimi stroški bomo to dosegli. N. pr. pridelovanjem zelenjave za konzervne tovarne, krompirja fižola, zelja, korenčka, paradižnikov itd.

Pred vsem je za nas Dolenjce omeniti važnost perutninarstva. Z gojenjem naše stare domače kokoši (sulmtalarce ali štajerske kokoši), rac in gosi blizu naših rek in potokov nas čaka tudi še mnogo hvaležnega in dobičkonosnega dela. Vsaj že sedaj zavzema perutninarstvo kljub zanemarjenosti važno mesto. Eksport jaje

je skoraj enak eksportu živine. To je jasen dokaz, da je tudi perutninarstvo za nas važno. Z našim slovenskim sadjem, zlasti jabolki bomo tudi lahko osvojili svetovna tržišča, kajti znano je, da veljajo naša jabolka za sicer razmeroma drobnejša, ampak bolj dišeča, okusnejša in trpežnejša.

Tudi vinogradništvo je panoga, jako dobičkanosna, če je bomo intenzivno povzdignili s pridelovanjem najboljših vin v dobrih legah, a posebno še z umnim kletarstvom, ki ga je mogoče urediti samo na združni podlagi. S osvojitvijo severnik tržišč s cenim in dobrim produktom ima tudi čebelarstvo za dolenjskega kmeta hvaležno in rentabilno zaposlenost.

Konečno pa bodi s povdarkom omenjeno, da leži naša gospodarska bodočnost le v združništvu. Združimo se in ustanovljajmo zadruge, kajti le one so porok za naše gospodarsko osvobojenje, le one so naše bodoče spasilateljice in rešiteljice.

F. K.

Ing. Vončina:

Setev poljščin v vrste.

Zadnje čase se opaža, dasiravno bolj poredko še, da se gospodarji naše okolice oprijemajo setve poljskih rastlin v vrste t. j. sejanja oziroma saditve rastlinskih semen in gomoljico na njivi v vzgredne vrste jednake razdalje. Dosti gospodarjev pa je, ki se še niso oprijeli tega načina setve, posebno pri korenju, krmski pesi in koruzi. Vzrok zna biti ta, da si niso še svesti prednosti take setve. Krompir n. pr. se že dobršen čas sadi v vrste, medtem ko se ostale okopavinske rastline, ki so isto hvaležne za setev v vrste, še vedno pogostoma sejejo na široko.

Predočimo si v kratkem kake prednosti nam nudijo setve v vrste pri drugih okopavinskih rastlinah.

Prva je ta, da se vlaga (dež, katerega se napoji zemlja) pri rastlinah sejanih v vrste, enakomerno razdeli na vse rastline, raditega tudi vse rastline uspevajo enakomerno in krepko.

Druga je ta, da se pri tako sejanih rastlinah svetloba in zrak enakomerno razdeli na vse rastline. Kakor je obče znano rabijo rastline za proizvajanje zelene in vzorne rastlinske (organske) snovi neobhodno solnčno svetlobo, ravnotako pa tudi snovi iz zraka.

Tretja je ta, da na ta način sejane rastline izrabijo veliko boljše, in bolj enakomerno vsa gnojila, katera da gospodar v zemljo, tako da je celotni pridelek velike večji.

Četrta prednost, ki je pa dandanašnji zelo važna je ta, da je okopavanje tako

sejanih rastlin veliko lažje, akoravno bi se tudi vsled pomanjkanja vprežnega okopovalnega orodja, moralo ročno okopavati. V sedanjosti dobi, ko padajo cene kmetijskim pridelkom, mora gospodar, da ne trpi zgube, stremeti za tem, da kolikor mogoče cenejše proizvaja, t. j. da po možnosti poceni kmetijsko delo tam, kjer se da, in tu je ravno prilika zato.

Dandanašnja industrija kmetijskih strojev in orodij je že v toliko napredovala, da je v stanu izdelovati kmetijske stroje in orodja, katere zamore tudi mali posestnik uporabljati dobičkanosno. Najdražja delavna moč v kmetijskem obratu — posebno v sedanjem času — je ročna delavna moč. Zato je z veseljem pozdraviti stremeljenja sodobnega racionalnega (t. j. dobro preudarne) kmetijstva, ki teži za tem, da se kjer in kolikor je mogoče, nadomesti drago ročno delo z cenejšim vprežnim in še cenejšim motornim delom, pri istočasno se povečajočji uporabi raznih kmetijskih strojev.

Slovenskemu ljudstvu.

»Zrno pri zrnju pogača — kamen do kamna palača.«

Podružabljenje kapitala je mogočen, nezadržljiv proces, ki že v okvirju današnje družbe po železnih zakonih narodnega gospodarstva pripravlja gospodarske temelje boljše človeške družbe, ki ne bo temeljila na vzajemnem izkoriščanju, temveč na vzajemnem pomaganju.

Gmotni položaj obrtnikov, nameščencev, malih poljedelcev in delavcev je po strahoviti svetovni vojni povsod težak, a izredno obupen in vsak dan neznosnejši na Dolenjskem, gospodarsko najbolj pasivnem kraju Slovenije.

Pomanjkanje in nerodovitnost zemlje, nedostatek orodja in obratnih sredstev, slab zaslužek, brezposlica, a prav posebno nemožnost izseljevanja v Ameriko in druge industrijske kraje v zvezi s silno draginjo življenjskih potrebščin, visokimi davki in odsotnosti planomerne gospodarske organizacije — povzročajo hitro osiromašenje ljudstva tako, da je že danes mnogo tisoč družin v skrbeh, kako nabavljati vse potrebno za življenje.

V takem položaju je naša dolžnost, da povemo ljudstvu čisto resnico: nikdo vam ne bo pomagal, če si sami ne skušate pomagati.

Gospodarsko pa si mali producent in konsument lahko opomore samo potom zadrugi.

Po naprednejših deželah je vsak prebivalec član ne samo ene temveč več zadrugi. Posebno gostonaseljeni pasivni kraji, kjer je malo in nerodovite zemlje, so prepreženi s celo mrežo gospodarskih za-

drug. Na Dolenjskem pa je zadrugi zelo slabo razvito. Razven par hranilnic in posojilnic, ki blagodejno delujejo, ni nobene agilne zadrugi.

Zato se je na cvetno nedeljo ustanovila na ustanovnem sestanku v gostilni pri Müllerju v Novem mestu, ki je bil številno obiskan od vseh ljudskih slojev: obrtnikov, nameščencev, posestnikov in delavcev enodušno

„Vzajemnost“, nakupovalna, prodajna in kreditna registrovana zadruga z o. z.

Namen zaaruge je jasno razviden in razložen v drugi točki njenih pravil, ki se enodušno odobrena.

Zadruga bo predvsem skušala pospeševati nabiranje gob, jagod, zdravilnih rastlin, ježic. Teh produktov se letno izvozi iz Slovenije za več kot 200 milijonov kron, a lahko bi se ta izvoz še podvojil. Nabiraleci teh produktov se po večini obrtniki, delavci in mali poljedelci in njihovi otroci. Ti predmeti pa gredo čez 10 rok predno prispejo na mejo in glavni zaslužek ostane v rokah veletrgovcev — izvoznikarjev. Potom zadrugi, v katero se lahko včlani tudi najrevnejši, ker je delež samo 100 Din. ter se lahko plačuje v obrokih po 10 Din., je omogočeno vsakemu vsakemu vaškemu nabiralcu teh produktov izvoziti naravnost v inostranstvo. Na ta način ostane ves zaslužek v rokah nabiralecev — članov.

Kakor hitro bo priglášeno dovolj članov in vplačano dovolj deležev, bo zadruga otvorila prodajalno, v kateri bodo člani dobivali obleke, obutev in živila po najnižjih cenah, ker ostane ves dobiček zopet v rokah zadrugi to je: članov.

Zadruga otvarja takoj tudi hranilni oddelek, da na ta način navaja člane k štedenju. Delavec, ki prejme v soboto zaslužek ima tako priložnost, da v nedeljo zjutraj vsaj en del zaslužka da v hranilni odelok, kjer se mu dobro obrestuje.

Da pa bo mogla zadruga vršiti te svoje velike naloge, pa je pred vsem potrebno, da se vpiše čim več članov. Mi pozivamo vse obrtnike, nameščence, poljedelce in delavce, da nemudoma pristopijo v zadrugi.

Ne obupavati — temveč delati!

V zadrugi gospodarski vzajemnosti leži ključ do boljše bodočnosti.

Za birmance znižane cene
pri
Povh & Medic, Novomesto

Vsak mož, vsaka žena — član zadrugi! Prodajaj samo svoji zadrugi, kupuj samo pri svoji zadrugi, hrani samo v hranilnem oddelku svoje zadrugi!

Načelstvo:

Lovro Klemenčič, tov. poslovodja, načelnik.
Rihard Tvrđy, žel. v p. in posestnik, podnačelnik.
Jože Pirnar, sedlarski mojster, blagajnik.
Alojz Marinič, uradnik bol. blagajne, tajnik.
Frane Klun, uradnik bol. blagajne.
Franc Šilih, žel. nadsprevodnik.
Jože Rak, pečarski pomočnik.

Nadzorstvo:

Rudolf Podkrajšek, dav. uradnik.
Ausec Ferdo, lesni trgovec.
Alojz Dolenc, poslovodja, Ljubljana.
Janez Panjan, posestnik, Čudno selo pri Crnomlju.
Rudolf Murn, svečar, Kandija.
Gustav Grom, imejit. anočne pisarne.
Franc Vovk, knjigovodja.
Alojz Mirtič, ključavničar, Kandija.
Franc Bajer, mizar, Kandija.

Gobe (Jurčki).

1. Pomen gob za malo gospodarstvo.
2. Kako moramo nabirati, rezati in sušiti gobe za prodajo?
3. Katere gobe so vžitne? Katere so za sušenje in eksport?
4. Zadrugi zveza producentov in prodajalcev gob.
5. Konserviranje gob.

I.

Marsikdo se bode s omaloževanjem obregnil ob naslovu našega članka, češ: ali je vredno pečati se s tako malenkostjo, kot so gobe. In vendar so gobe eden najvažnejših gozdnih predmetov v narodnem gospodarstvu. A za revne sloje, za gospodinjstvo in malo gospodarstvo so gobe zelo velikega pomena.

Ako pomislimo, da se poprečno iz Slovenije izvozi za 100 milijonov kron suhih gob, ako preudarimo, da se na trgu proda vsako leto za več milijonov kron svežih gob, potem nam bo razumljivo, da so gobe za revne sloje velikanski vir dohodkov in važno prehranjevalno in prodajno sredstvo.

Če računamo poprečno ceno suhih gob prve vrste na 200 K za 1 kg in pred-

postavimo, da jih z lahkoto nabere in osuši za prodajo ena družina okoli 100 kilogramov, zasluži na ta način 20.000 K, svoto, s katero se mali poljedelec ali sezonski delavec lahko preživi preko pol leta ali pa za časa brezposlice.

Pa tudi kot hrana so gobe zelo priporočljive in redilne. One vsebujejo veliko fine beljakovine in imajo skoraj toliko kalorij, kot slabo goveje meso. Dobro pripravljene so delikatesa za vsako mizo.

V Sloveniji je gobarstvo že približno razvito. Ono donša revnim slojem obilo zaslužka, dasiravno ni organizirana ni za nabiranje, niti sušenje, niti prodaja. V tem oziru se lahko še mnogo spopolni. Predvsem se morajo nabiralec seznaniti, kako se morajo nabirati, rezati in sušiti gobe.

Če pa pomislimo, da so kraji v naši sosednji Hrvatski in dalje na jug, kjer prebivalstvo sploh ne ve, če so gobe jedilne, kaj še, da bi jih nabiralo sušilo in prodajalo, potem uvidimo, da čaka naše združništvo še velika naloga seznaniti hrvaško ljudstvo posebno revne sloje po nerodovitni Liki in Zagorju s tem zlatim virom dohodka in prehrane.

II.

Za eksport prodajo prihaja vpoštev samo jurček, ki ga vsak pozna. Jurčki so spomladanski in jesenski. Zrastejo takorekoč čez noč in sicer najrajši po toplem dežju. Nabirati se ga mora takoj ko zraste, ker po par dnevih on postane črviv ali pa zgrije.

Jurčki se ne smejo puliti iz tal, temveč jih moramo odrezati z nožem pri korenini, takoj pri nabiranju lepo očistiti zemljo in nositi v košari a ne v kaki culi, kot imajo navado otroci. Gnile in starejše jurčke, ki imajo že črno semenje kod klobukom je najbolje očistiti od mehkih plasti pod klobukom že v gozdu. Na ta način ostavimo zrelo semenje tam.

Takoj, ko prineseš nahrane jurčke domov, jih začni rezati. Ne reži jih v skledo kot krompir, temveč vzemi sito ali rešeto ali pa reto, ter narezane takoj rasprosti za sušenje.

Rezanje gob je največje važnosti za prodajo. Lepo in tanko zrezane gobe imajo skoraj šeenkrat večjo ceno, kot slabo in debelo zrezane.

Rezati se morajo sledeče; Prav majhne prerežeš samo parkrat čez steblo in klobuk. Malo večje reži steblo posebej klobuk posebej. Reži steblo tako, da dobiš kot tolar debele okrogle kose, a ravno tako tanko reži tudi klobuk, da dobiš ipe tanke polu mesečne kose.

Starejše jurčke moraš očistiti pod klobukom od rumene ali črnkaste semenke mehke plasti. Vsi odrezki in odpadki od gob so izborna hrana za prašiče in kuhani tudi za kokoši.

Nikar ne reži za prodajo črvice gobe, ker z njimi pokvariš vso količino, da je slabše kakovosti in imaš pri tem samo zgubo.

Tako lepo zrezane gobe položi na sito, rešeta ali rete, ter jih suši najbolje na solncu. Posebno pazi, da na napol suhe zopet ne pade dež, ali rosa, ker se take kaj rade pokvarijo.

Mavrhi, ki rastejo zgodaj spomladi, se ne režejo ter več sušijo navezani celi na nitki.

Posušene gobe spravi na suh prostor, najbolje tam kjer je vedno preprih.

(Dalje prihodnjič).

Opazka: Zadruga „Vzajemnost“ bo že letošnjo sezono kupovala suhe gobe po najvišjih cenah in jih eksportirala direktno na Angleško. Vsak nabiralec ima korist od tega, da proda gobe samo svoji zadrugi, tako, da je deležen na celokupnem dobičku. Na ta način najmanjši predmet direktno eksportira.

Če pa gobe grede čez 10 rok, v vsaki nekaj ostane, največ pa veletrgovcem.

Ogrci.

Marsikateri kmetovalec je že opazil pri oranju lansko in predlansko leto v brazdi velike belkaste črve, takozvane ogrce. Opazil je tudi, da so mu ti ogci izpodjedali posebno krompir, peso, korenje in žitne korenine, tako da so take rastline izgledale mestoma na polju, kod da jih je suša uničila. Jezil se je strašno na „črva“, ki mu je poleg suše uničeval pridelke, ni mu pa mogel do živega, k večjemu pri oranju če jih je pobiral za brazdo. Toda sedaj je prišel čas, ko se lahko osvete za vse ono, kar mu je črv uničil. Kako da ravno sedaj? Saj jih vendar sedaj ne bom šel v zemljo iskati in pokončevati. Pa saj niti ni treba tega, ker oni že letajo sedaj po zraku, toda ne kod ogrci, temveč kod že izlezli majski hrošči; in pokončevanje teh teh se je treba sedaj z vsemi silami z združenimi močmi oprijeti, če ne bo sledeče dve leti zopet „črv“ manjšal poljske pridelke.

Uglejmo si stvar natančneje. Masikdo se bode še spomnil, da je bilo l. 1921 tudi veliko majhnih hroščev. Ti hrošči so

Kdor prodaja prodaja vino, krompir, flžol in druge deželne pridelke, naj se zglaš v pisarni „Vzajemnosti“ nasproti pošte v Novem mestu. - Pisarna ohptu tudi ob nedeljah

po splojenju zlegli jajca v zemljo. Že po dobrem mesecu so se iz teh zlegli mali ogrci, kateri so nato že isto leto in nadalje do lanske jeseni izpodjedali rastlinske korenine in korenstvo na poljih, lanskó jesen so popolno izrasli, se zabubili v izredno velikem številu, pretvorili v hrošče, in kod taki prezimili v zemlji. Sedaj pa lezejo iz zemlje, letajo mnogobrojno, izpodledajo listje dreves, in kmalu bodo odlagali zopet jajca v zemljo, iz katerih se bodo zopet izlegli ogrci. Sedaj je torej čas iih pokončevati. Na kak način? Sedaj so jutra še hladna, in tedaj se držijo hrošči otrpneli na listih dreves. Treba jih je ta čas otresti z drevja na kako plahto, in jih nato popariti z vrelo vodo. Tako poparjeni se lahko pokladajo svinjam in kokošim. Seveda to delo se mora opraviti povsod, da se jih kolikor mogoče veliko nniči. Majnski hrošči pa imajo tudi med živalmi dosti sovražnikov, kateri si jih pridno privoščijo. Med temi je posebno netopir, ptice pevke, male ptice ujede, čuki, vrani, jež, roveke, pod zemljo krt. Torej varstvo tem živalim.

Razgled po svetu.

Nemška republika.

Volitve v Reichstag. Pozornost cele Evrope je obrnena na razvoj politične krize v Nemčiji. Glavno vprašanje v Nemčiji je ureditev vojnih reparacij ali po domače povedano ureditev vojne odškodnine zmagovitim državam Antante. Tri struje, trije nazori, trije razredi hočejo uveljaviti svoj program notranje in zunanje političen. Prijatelji monarhiji, veleposestniki in kouservativni velekapital, ki ga podpira znaten del inteligence, a posebno bivsi oficirji so predstavljeni v sledečih strankah leta 1920 sedaj

1. nemška nacionalna	71 posl.	96	monarhisti
2. ljudska	65	47	
3. nemška narodna	3	30	
4. gospodarska	—	8	
5. bavarska ljudska	21	16	

Naprednejši kapital, zadružni in malo-meščanstvo zastopa:

1. centrum	68	64	republikanci
2. demokrati	40	28	

Delavstvo zastopa:

1. socijalni demokrati	108	103	republikanci
2. komunisti	26	60	

Monarhistov ca 200 poslancev

Republikancev „ 250 „

Napredovala je skrajna desnica in skrajna levica, sredina je nazadovala. Najmočnejša je socijal-demokratska.

„Vzajemnost“

nakupovalna, prodajna in kreditna registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Pravila.

§ 1. Tvrdka in sedež zadruge. Tvrdka se glasi „Vzajemnost“, nakupovalna, prodajna in kreditna registrovana zadruga z omejeno zavezo. Sedež zadruge je v Novem mestu, poslovalnice pa povsod, kjer pristopi dovolj članov, da ona lahko obstoja.

§ 2. Namen zadruge. Namen zadruge je povspeševati gospodarsko in npravno povzdigo svojih članov s tem da:

1. Nakupuje, prideluje, predeluje in prodaja živila, pijače, oblačila, obutev, poljedelska in obrtniška orodja, stvari za gospodarstvo in sploh blago vsake vrste.

2. Pospešuje, razvija in organizira lišno industrijo, nabiranje gozdnih produktov, zdravilnih rastlin ter posreduje pri prodaji in izvozu vseh teh produktov.

3. Navaja svoje člane k štedenju s tem, da nalaga v svojem hranilnem oddelku prihranke svojih članov, sprejema in obrestuje hranilne vloge, vloge v tekočem računu, oskrbuje svojim članom in kaso ter jim daje posojila po določbah posebnega pravilnika.

4. Zbira podporne sklade za pomoč članom v slučajih dolgotrajne bolezni, onemogle starosti in njih rodbinam za slučaj smrti. Davanje teh podpor se uredi po meri podpornega sklada s posebnim pravilnikom.

5. Pospešuje snovanje produktivnih in konsumnih zadrug.

6. Skrbi za izobrazbo, strokovni pouk ter širi zadržno gibanje med člani potom izdajanja in prodaje knjig, časopisov in vseh knjigotržnih potrebščin.

Za dosego svojega namena potrebno glavnico si zadruga preskrbi z deleži zadružnikov, more pa se tudi posluževati kredita.

§ 3. Trajanje zadruge. Zadruga je ustanovljena po zakonu z dne 9. aprila 1873, št. 70 drž. zak. na nedoločeno dobo in število njenih zadružnikov ni omejeno.

§ 4. Član zadruge lahko postane vsaka oseba, ako je podpisala pristopno izjavo, vplačala pristopnino in vsaj en obrok deleža ter jo je načelstvo na podlagi tega sprejelo. Pristopnino določa načelstvo.

Osebe, ki jim odreče načelstvo sprejem, se lahko pritožijo pismeno na nadzorstvo in v zadnji instanci na občni zbor.

§ 5. Zadružništvo se konča. 1. s prostovoljnim izstopom zadružnika, ki mora svoj

izstop prijaviti pismeno načelstvu vsaj 3 mesece pred zaključkom poslovnega leta;

2. s smrtjo zadružnika in sicer ob koncu poslovnega leta;

3. s izključitvijo. Načelstvo sme zadružnika izključiti če vkljub opominom ne plača dalj časa zaostale obroke deležev, ako ne izpolnjuje svojih dolžnosti založenih mu potom pravil in ako interesom in ugledu zadruge kakorkoli škoduje.

Izključeni član se lahko pritoži pismeno na občni zbor.

Poslovni delež člana, ki je izstopil, umrl, ali bil izključen se izplača šele tedaj, ko vgasne po § 78 zak. z dne 9. aprila 1873 predpisano jamstvo, to je na koncu prihodnjega poslovnega leta.

Ako se poslovni delež ne dvigne najpozneje tekom dveh let po prenehanju članstva iz blagajne, zapadejo ti deleži podpornemu skladu.

§ 6. Pravice članov. Vsak član je upravičen na krajevnih zbora pri volitvah v krajevne odbore glasovati, kandidirati in staviti predloge za občni zbor; vsak član ima pravico posluževati se vseh zadružnih naprav, prodajati in kupovati pri zadružnih poslovnih, dobivati kredite in podpore od sklada, ako je izpolnil vse predpogoje, ki jih načelstvo predpiše v pravilnikih o posojilih in podporah.

§ 7. Dolžnosti članov. Zadružni delež znaša 100 Din., ki se lahko plačujejo v obrokih vsaj po 10 Din. in morajo biti plačani najpozneje do konca prihodnjega poslovnega leta po pristopu.

Vsak član si lahko nabavi tudi poveč deležev.

Vsak zadružnik jamči za obveznosti zadruge omejeno, to je razen svojih vpisanih deležev še z enkratnim zneskom deležev in še eno leto po svojem izstopu.

§ 8. Opravilno leto in bilanca. Opravilno leto se konča vedno 31. decembra, a prvo 31. decembra 1924. Na koncu opravilnega leta se zaključijo računi in se napravi bilanca ter inventar po predpisih zadružnega in trgovskega zakona.

§ 9. Čisti dobiček se razdeli na rezervni in podporni sklad, ter v druge dobrodelne in obče koristne svrhe po sklepu občnega zbora.

§ 10. Če se pokaže zguba, določi občni zbor, kako se ista mora pokriti; za

pokritje služi v prvi vrsti rezervni sklad v drugi vrsti kvota čistega dobička prihodnjih let, a do tedaj se vpiše v pokritje potrebni del deležev.

§ 11. Upravni organi. Zadrugo opravljajo: a) načelstvo, b) nadzorstvo; c) podružnični odbori in zaupništva; d) krajevni zbori; e) občni zbor.

§ 12. Načelstvo. Načelstvo obstoja iz 7 članov in sicer: načelnika, podnačelnika, blagajnika, tajnika in 3 odbornikov. Člani načelstva se volijo na občnem zboru in sicer na dve leti. Kot ustanovni občni zbor velja sestanek ustanoviteljev, na katerem se odobre pravila in izvoli začasno načelstvo in nadzorstvo. Načelnik, blagajnik in tajnik morajo bivati v sedežu zadruge.

§ 13. Pravice in dolžnosti načelstva. Načelstvo upravlja ali samo ali pa po uradnikih, ki jih nastavlja na svojih sejah po določenih § 26 zak. z dne 9. aprila 1873, št. 70 drž. zak. vse zadružne posle, ki niso izrecno pridržani občnemu zboru posebno pa:

a) upravlja vse premakljivo in nepremakljivo imetje zadruge;

b) sklepa kupne in prodajne pogodbe ter pogodbe z nastavljenim osebjem;

c) vodi tehnično in komercialno stran zadruge.

§ 14. Za polnoveljave sklepe načelstva je potrebna nadpolovična večina navzočih in proste večine, pri enakosti glasov odloča načelnik. Sejam predseduje načelnik v njegovi odsotnosti podnačelnik, če obeh ni, pa najstarejši član načelstva; o vsaki načelstveni seji se mora voditi zapisnik, ki ga podpišejo vsi navzoči člani, zapisnik vodi tajnik, v njegovi odsotnosti odredi načelnik drugo osebo. Načelnik sklicuje seje načelstva, če je odsoten ga pa zastopa podnačelnik.

Načelstvo skrbi, da se izpolnjujejo vsi predpisi zadružnega zakona.

§ 15. Načelstvo zastopa zadrugo na zunaj. Zadrugo podpisuje polnopravno na ta način, da se pod tiskano, natisnjeno ali pisano tvrdko podpiše načelnik in pa še eden član načelstva.

§ 16. Nadzorstvo. Nadzorstvo sestoji iz devetih članov, ki jih izvoli občni zbor za dobo dveh let. Nadzorstvo se ob priliki občnega zbora sestane k seji pregleda vse

račune ter poroča občnemu zboru. Načelstvo, kakor tudi ena tretjina članov lahko v vsakem času zahteva, da se skliče seja nadzorstva, toda pri tem se mora navesti razpravne predmete. Tej zahtevi mora predsednik nadzorstva čimprej ugoditi.

§ 17. Podružnice. V krajih, kjer se priklasi več kot 50 članov se sestavi podružnični odbor iz 5 članov — predsednika, blagajnika, tajnika in 2 odbornikov. Ti volijo iz svoje sredine delegate za občni zbor in sicer toliko, kolikor jih po številu članstva pripada.

V krajih kjer se priklasi manj članov se sestavi na krajevnem zboru zaupništvo. Zaupništvo sestoji iz enega zaupnika in njegovega namestnika. Zaupnik stoji v rednih zvezah z načelstvom ter dobi od njega vsa potrebna navodila.

Podružnični odbor in zaupniki imajo nalog širiti v svojem kraju zadržno misel, nabirati člane, voditi seznam članov v svojem kraju ter pripravljati vse potrebno, da se z odobritvijo načelstva otvori v tem kraju poslovnica zadrge.

Ako je v kraju poslovnica, potem podružnični odbor ima pravico pregledati, prodajalno, knjige in korespondenco, ter o tem poročati načelstvu, kakor tudi o poslovanju.

V slučaju nerednosti pri vodstvu poslovnice ima krajevni odbor pravico, predlagati vse potrebno v varstvo zadrge. Posegati pa sme v poslovanje samo z dovoljenjem načelstva.

Podružnični odbor sprejema od članov vse pritožbe in upravičenim skuša kratkim potom ugoditi. Če to ne gre, sporoči o njih načelstvu.

Istotako nadzoruje odbor, da se kupuje in prodaja po od načelstva določenih cenah.

§ 18. Krajevni zbori. Vsi člani, ki prodajajo, kupujejo in hranijo pri poslovnici v enem kraju, tvorijo krajevni zbor dotičnega kraja.

Redne krajevne zборе sklicuje načelstvo in se morajo vršiti saj 8 dni pred občnim zborom. Načelstvo lahko skliče, kadar smatra to za potrebno izredni krajevni zbor. Vsak član načelstva in nadzorstva ima pravico udeležiti se krajevnih zborov — a na vsakem zboru mora biti navzoč eden član načelstva, ali pa od načelstva določen funkcionar zadrge.

Krajevni zbor razpravlja o načinu povečanja zadrge in njenih članov dotičnem kraju. Svoje predloge pošlje načelstvu ali pa občnemu zboru. Sklepa se z večino glasov. Sklepno je, če je navzoča vsaj ena dvajsetina članstva.

§ 19. Občni zbor. Občni zbor tvorijo člani načelstva in nadzorstva ter delegati podružnice po ključu, ki ga določi načelstvo. Vsi delegati morajo se izkazati na občnem zboru s pooblastili izdanem po načelstvu.

Aktivno in pasivno volilno pravico imajo vsi člani, ki so polnostno vplačali deleže, aktivno pa tudi oni, ki so plačali saj 50 % deleža.

Občni zbor sklicuje načelstvo. Če zahteve večina nadzorstva ali pa tretjina članstva, mora načelstvo sklicati izredni občni zbor, ki pa lahko razpravlja samo o točkah, ki so na dnevnem redu.

Vabila na občni zbor morajo biti dostavljena pismeno vsem podružničnim odborom saj 14 dni preje z navedbo dnevnega reda. Občni zbor se vrši najpozneje tekom 6 mesecev po sklepu računskega leta. Občnemu zboru je pridržano razpravljati in reševati:

- izpremembra in izpopolnitev pravil,
- razpust in likvidacija zadrge,
- odpis izgube od članskih deležev,
- volitev načelstva in nadzorstva,
- sodno postopanje proti članom načelstva in zadnja odločitev o vseh pritožbah nadzorstva,
- podelitev absolutorija načelstvu in nadzorstvu ter razdelitev dobička.

Občnemu zboru predseduje načelnik, v slučaju odsotnosti podnačelnik. Sklepa se s prosto večino. Pri enakosti glasov odloči načelnik. Vsak občni zbor je sklepčen, če je pravilno sezvan in se v vabilu navede predmete dnevnega reda.

Za sklepanje o spremembi pravil in razpustu zadrge je potrebno, da je navzoča najmanj polovica vseh delegatov in

je zato potrebna dvetretjinska večina navzočih članov z aktivno in pasivno volilno pravico.

V slučaju nesklepčnosti je sklicati nov občni zbor z istim dnevnim redom. Ta je sklepčen brez ozira na število navzočih delegatov.

Zapisnik občnega zbora mora vsebovati vse sklepe, izid volitev, število in razmerje oddanih glasov. Zapisnik se vodi v posebni knjigi, ki mora biti od načelstva podpisana.

§ 20. Razdružitev zadrge. Razdružitev zadrge se vrši:

- vsled sklepa občnega zbora;
- vsled razglašanja konkursa o združnem imetju;
- vsled ukaza upravne oblasti na podlagi pravomočne kazenske obsodbe po § 37 in 88 zadržnega zakona navedenem slučaju.

Kakor hitro zadruga ustavi plačevanje je načelstvo dolžno z lastno odgovornostjo predlagati sodišču otvoritev konkursa.

Po razdruženju zadrge razven slučaja konkursa, izvrši likvidacijo načelstvo po predpisih § 41 zadržnega zakona, vendar pristoji občnemu zboru pravica, voliti druge likvidatorje.

§ 21. Prepiri o pravilih in združni sklepi. Vsi prepiri v smislu posameznih določb ter pravil kakor tudi poznejših združnih sklepov se končno veljavno odločijo po sklepu občnega zbora in ni nobenemu članu odprto kako mesto pritožbe, posebno pa je izključena pravna pot.

§ 22. Načelstvo, kakor tudi nadzorstvo ne prejema za svoje delovanje nikakih tantiem.

Novo mesto, dne 13. aprila 1924.

Pristopna izjava.

Podpisani pristopam za člana

„Vzajemnosti“, nakupovalne, prodajne in kreditne registrovane zadrge z o. z.

Izjavljam da sem prebral pravila, ki jih odobravam in jemljam na znanje. Pristopnino 10 Din. bom vplačal pa poštni položnici, na delež plačam takoj Din., ostanek pa v mesečnih obrokih po 10 Din. po poštni položnici.

V dne 192.....

Ime in priimek: Poklic:

Rojen: Stanuje (kraj in

hiš. štev. Zadnja pošta:

Kako se bode razvila parlamentarna situacija še ni popolnoma jasno. Mogoče je, da se sestavi zopet velika koalicijska, katere jedro so social-demokrati in republikanci, lahko pa prevlada tudi meščanski blok, jedro katerega so socialisti-monarhisti.

Volilno pravico imajo vsi moški in ženske, ki so izpolnili 20 leto ter je nedeljskih volitev udeležilo skoraj 30 milijonov volilcev.

Amerika.

Za naše pasivne kraje, ki so letno pošiljali do 30.000 izseljenikov v združene države Amerike, je novi priseljeniški zakon, ki ga je te dni sprejel ameriški senat, ki omeji preseljevanje na svoto okolo 2000 ljudi za Jugoslavijo, težak udarec. Ta kvota je že sedaj izčrpana, tako da je izselitev v Ameriko najtežja stvar.

Sprejem prideljencev v Zadržne Države Amerikanske. Priseljence najprej pregledajo priseljeniški inspektorji. To je „primari inspection“. Nekatere pustijo inspektorji svobodno potovati po Zdr. državah, a druge izročijo odboru za posebni pregled „Boarp of Special Inquiry“, ki sestoji iz treh inšpektorjev imenovanih od Sekretarijata Dela. Vsak priseljenec se proti razsodbi tega odbora pritoži na „Secretary of Labor.“

Priziv se ne more vložiti, ako pregleda zdravnik konstatira na priseljencu jetiko, ali kako drugo nalezljivo bolezen ali pa umobol ter slaboumnost. V teh slučajih se mora priseljenec vrniti v domovino.

Ako je priseljenec zavrnjen zaradi groznih bolezni, ki bi jih lahko že popreje ugotovila parobrodna družba, lahko zahteva od družbe, da plača vse prevozne stroške in družba mora plačati še globo.

V Združenih Državah se je brezposelnost v zadnjem času zmanjšala. Dela se zopet v kovinski industriji s polno paro. Zaslužek od 6 do 15 Dolarjev na dan. Večji zaslužek 8—15 Dolarjev dobijo samo kvalificirani delavci.

Pod jugoslovansko emigracijo v Ameriki je v zadnjem času nastalo živahno zanimanje za zadružništvo. Namerava se ustanoviti velika zadruga za knjigotiske proizvode, ki bo imela poslovne v glavnih centrih naše emigracije. Več poročila prihodnjič.

Anglija.

Za nekaj mesecev vlada na Angleškem Delavska vlada, ki je sestavljena iz zastopnikov delavsko-poljedelskih strokovnih zvez, zastopnikov angleških

zadrug in socialističnih strank, ki so v Labor party.

Delavska vlada nima večine v parlamentu, vendar ji je poverjena vlada kot najmočnejši opozicijski stranki — dasiravno je republikanska. — Nasprotje med liberalci in konservativci so tolika, da rajše pustijo vladati proletarjat, kakor pa da bi se med seboj sporazumeli.

* * *

Britanska zadružna zveza (Cooperative Union) ima 3 velenakupne družbe, 1379 komzumnih, 105 produktivnih in 14 drugih zadrug članica skupaj koncem 1920: 1501 zadrug s 4,560.000 člani 1700 milijoni zlatih mark deležev, 245 milijoni rezervo ter 8000 milijoni zlatih mark prometa.

Zadružni pouk, ki velja angleške zadruge na leto nad 2 milijona zlatih mark, veliko pripomore, da se vzgajajo množice za veliki zadružni pokret.

Čehoslovaška republika podpira delavsko zadružništvo. V prvih petih letih republike je dobilo 108 delavskih zadrug 3,953.000 Kč podpore. Za zadružno šolstvo, za literaturo zadružne knjige je bila dana podpora 399.503 Kč. Po zakonu o državnem jamstvu delavskih produktivnih in delovnih zadrugam je bilo leta 1923 predlaganega jamstva v višini 11,790.000 Kč. Invalidskim zadrugam je dano posojilo 4% milijone Kč.

XI. Kongres Mednarodne Zadružne Zveze se bo vršil od 1. do 3. septembra v slavnostni dvorani mednarodne zadružne razstave v Genfu.

Vrtno zadrugarsko mesto bo postavila zadruga v Ziemanshard (Belgije). Mesto bo v bližini Zecbrugza, bo obstojalo iz 100 poslopij in so preračunjeni stroški 3 milijone frankov.

Zadružna vzgoja. V Franciji delajo na to, da se na vseh univerzah in srednjih šolah vpelje zadružni pouk. V Collige, de France v Parizu pa pripravljajo obširen šolski program za zadružništvo po celi državi.

Rusija.

Ruske zadruge so vse združene v Cenralni Sojuz Kooperativor. Ta je imel v prvi polovici 1922 leta prometa 21,5 milijonov, v drugi polovici že 35 milijonov in v prvi polovici leta 1923 že 55 milijonov zlatih rubljev to je več kot 1000 milijonov Din.

Ruska rumunska konferenca na Dunaju se je razbila. Ruski delegati so zahtevali kot predpogoj za nadaljno pogajanje: priznanje samoodločbe ljudstva v Besarabiji, ki naj bi se izvršila potom

plebiscita. Na to ni hotela sedanja rumunska vlada pristati. Besarabsko vprašanje lahko dovede ščasoma do vojne med Rusijo in Rumunijo, posebno zato, kar Rumunija zapira nekatere robove v ustju Donave za ruske parobrode.

Grčija — Republika.

Odkar je na vladi republikanska stranka v Grčiji, so utihnili monarhisti, ki so v Grčiji večinoma samo veloposestniki in verižniki. Okoli 70 odstotkov, to je ogromna večina glasov je bilo oddano za republiko. Tako imamo na Balkanu že tri republike! Turčija, Grčija in Albanija.

Društvene in družabne vesti.

*Člani salonskega orkestra v Novem mestu so podarili svojemu neumornemu kapelniku g. J. Poula. lepo taktirko iz ebenovine okrašene s srebrom. Taktirka je bila razstavljena v izložbi knjigarne g. Horvata s primernim besedilom.

*Gasilno društvo Trebnje priredi dne 8. junija povodom 40letnice veselico z bogatim sporedom.

* Dne 27. aprila t. l. se je vršil v Novem mestu v Narodnem domu občni zbor gasilske župe Novomesto. Udeležba je bila jako povoljna, pogrešalo se je le tovariše nekaterih društev, kateri so bili sicer sedaj zelo agilni na polju gasilstva. Sklepalo se je o skupnih nastopih pri delnih župnih vajah. Predavala sta tudi gg. tov. načelnik J. Preželj iz Novega mesta: „O boju proti ognju“ in tov. Huđe iz Mirne peči: „Kako se zamore pomagati društvu do financiranja.“ Oba predavatelja sta žela splošno priznanje.

* Dne 6. maja se je vršil občni zbor SPD podružnice Novomesto.

* Izlet na Ušivec. P. O. O. D. priredi v nedeljo 18. maja ob lepem vremenu peš izlet proti Ruperč vrhu na Ušivec. Zbirališče ob pol 2. uri pred Narodnim domom. Vsi prijatelji lepih sprehodov in neprisiljene zabave so vabljeni.

* Gasilno društvo Stopiče priredi povodom praznovanja 10letnice veselico na 25. maja. Isti dan se bo blagoslovil gasilni dom. Sodeluje godba dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

* Prošli mesec je promoviral na graški univerzi (Nemška Avstrija) za doktorja vsega zdravilstva g. abs. med. J. Smola iz Novega mesta.

* Novomeško olupševalno društvo je kakor druga leta tudi letos okrasilo primerno gotove kraje z raznimi nasadi in iste tudi ogradilo z žico. Želeti bi bilo, da bi nekatero občinstvo nekoliko pazilo

na samo sebe in ne bi po potrebi in nepotrebi poškodovale naprave olupševalnega društva, kakor vsa prošla leta.

* Mestni občinski odbor je sklenil pobirati občinske doklade med drugim tudi 40% doklado na hišni najemniški davki. Proti temu so se mestni posestniki v večini pritožili na pokrajinsko oblast v Ljubljani oddelek za notranje zadeve.

Dopisi.

Mokronog. Dolge zime nedelnosti in „krokanja“ smo se tako naveličali, da nam je bilo za zadnji čas, lepega vremena. Vse je v naravi, orje, seje in pridno hiti, da pride pomladna setev čimprej v zemljo. Naši vinogradniki opravljajo zadnja dela z največjim ponosom se vračajo na večer gospodarji z družino in številnimi delavci, prepevaje naše lepe narodne pesmi, domov. Naj bo blagoslovljeno njihovo trudapolno delo, z bogato, obilno letnico. Davčni vijak je precej napet, kmetijski pridelki nimajo cene in tudi kupca ni. Včasih, prejšnja leta je bilo na sejnih v Mokronogu, na Veseli gori ali v Škocijani, veselje gledati zadovoljne kmečke obraze, danes so pa sejmovi slabo obiskani, živine več ko preveč, odjemalcev nikjer. Edino to se proda, kar vzamejo domači mesarji in kar prebarentajo kmetje med seboj, a to je premalo. Treba bo najti uhodišča, sicer se bo marsikomu izrahljalo ognjišče.

Št. Jernej pri Kostanjevici. Pri nas se že dolgo ni pripetilo ničesar novega. Živimo v delu in hitimo, da postorimo vsled dolge zime in slabega vremena zamujena poljska dela. Veseli nas, da je poštna uprava uvidela potrebo avtomobilnega prometa, ter je istega vpostavila v lastni režiji. Kaj radi se ga poslužujemo posebno vsled tega, ker vozne cene niso

pretirano visoke in tako je omogočeno tudi nam bolj revnim se peljati katerikrat na to ali ono stran. Pripravljamo se tudi za konjsko dirko in upamo, da bo ista sijajno uspela.

Tržne cene v prodaji na malo dolenjskih pridelkov na trgu v Novem mestu od 6. maja 1924.

Vino	liter	Din.	4.50—7.—
Mleko	„	„	2.25—3.50
Jajca	komad	„	1.00—1.25
Pšenica	kg	„	3.00—3.50
Ječmen	„	„	2.25—2.50
Rž	„	„	2.25—2.50
Oves	„	„	2.50—2.75
Koruza	„	„	2.50—2.75
Ajda	„	„	2.25—2.50
Kaša	„	„	4.00—4.50
Fižol	„	„	5.50—6.50
Krompir	„	„	1.00—1.25
Čebula	„	„	1.50—2.00
Česenj	„	„	3.50—4.00
Seno	„	„	0.75—1.00
Slama	„	„	0.50—0.75
Med	„	„	20.00—25.00
Slanina	„	„	25.00—30.00
Mast, domača	„	„	35.00—40.00
Maslo	„	„	35.00—42.50

Živa teža: kg Din.

Voli, pitani	„	„	12.00—15.00
„ nepitani	„	„	10.00—12.00
krave	„	„	10.00—13.00
teleta	„	„	15.00—17.00
prašiči, debeli	„	„	15.00—20.00
Prašiči za rejo nad 8 tednov stari od 400 do 800 Din.			

Vprašanja in odgovori.

I. P. Črnomelj. Nameravam začeti gojiti umetno perutnino. Za začetek bi si nabavil do 40 kokoši. Prosim navodila: Kako naj zgradim kurnik, da bo odgovarjal modernim zahtevam? Kakšno pasmo

svetujete nabaviti? Koliko in kakšne hrane moram dajati?

J. P. Žužemberk. Kakšna bo letos cena suhih gob?

A. L. Bela cerkev. Moje posestvo je blizu Krke. Ali bi bilo rentabilno na Krki gojiti gosi in race?

M. O. Mokronog. Katere zdravilne rastline je najbolj rentabilno nabirati?

I. I. Št. Vid Štična. Katere vrste fižol naj sadimo za prodajo in eksport?

Odgovori v prihodnjih številkah.

!! MALI OGLASI !!

Proda se: umivalna miza z ogledalom in mornato ploščo ter druge malenkosti. Več se poizve v kavarni „Central“. 15

Kupim večjo množino kostanjevega lesa. Ponudbe z navedbo cene franko vagon, na upravništvo „Dolenjskih Novic“. 16

Kupim stare znamke. Plačam visoke cene. — G. Grom, Novomesto, Dolga ulica 30 27

Fotografski atelje „Gvido“ Kandija št. 20 se priporoča za moderna fotografska dela vsake vrste. — Za birmance znižane cene. 20

Dopisovati si želi iz dolgočasnja mlad izobražen trgovec. Ženitev pozneje ni izključena. Dopisi pod „Mladenič“ na upravo lista. 23

Mladenič akademično naobrazen si želi v svrhu poznejše ženitve dopisovati. Le resne ponudbe ako je mogoče s sliko je nasloviti pod „Bodočnost na upravo lista“. 25

Trgovec, 32 let star, dobro situiran, z dobroznanja želi seznaniti z gospodično čiste preteklosti z nekoliko premoženjem. Vdove z enim otrokom niso izključene. Le resne ponudbe če je možno s sliko naj se naslovijo na upravo lista pod št. 23.

Sprejme se več družabnikov k plodonosnemu podjetju. Potreben je delež vsaj 10.000 Dinarjev. Cenjeni reflektantje se naj obrnejo na upravo lista pismeno pod „Lepa bodočnost“. 29

Mali oglasi: Vsaka beseda 50 para.

Za birmance znižane cene!!

Največja izbira klobukov
vedno na zalogi

Ivo Šmalec

trgovec s klobuki

Novomesto - Glavni trg

Oglasi v našem listu
imajo uspeh!

Naznanjam, da sem otvoril svojo
čevljarstvo delavnico
ter se priporočam cenj. občinstvu
za naročila.

Mihael Colnar,

Novomesto, poleg mostu v Grilčevi hiši

! Za popravilo !

kmetijskega orodja.

Za okovanje

raznih vozov

ter za vsa v kovaško obrt spadajoča dela

se priporoča

Peter Gorupič,

kovač

Kandija.

Jože Pirnar

sedlar in tapetnik

Kandija št. 7

izdeluje hitro, solidno od proste do najfinije izpeljave

vsu sedlarska in v to stroko spadajoča dela

Cene nizke in konkurenčne!

Tiskarna, knjigarna, knjigoveznica J. Krajec nasl., Novomesto
se priporoča za vsakovrstna naročila, katera izvršuje točno po zmerni ceni. — Bogata zaloga knjig domače in tuje založbe.

Zgotovljene obleke in perilo

po znižani ceni
vedno v zalogi

pri

Jakob Mikolič in sin
Novomesto, Glavni trg.

Priporoča se:

:: specerijska trgovina ::

Mihael Vintar

Novomesto - Ljubljanska cesta

oooooooooooo

Ferdo Buk

Novomesto, Ljubljanska cesta

priporoča svojo brivnico in česalnico sa dame. - Posebno se priporočam cenj. damam za umivanje glave — sušenje las z električnim aparatom.

POZOR!

Opozarjam, da najceneje, najtrpežnejše, po okusu in najnovjših modernih uzorcih, za morem preslikati hišo, reklamne table itd.

Valantič Alojzij

črkoslikar, sobni slikar
in dekorater

Kandija.

Košir Josip
Novomesto

anufakturna trgovina
in krojaštvo.

Velika izbira - Nizke cene

Keramika J. Klemenčič

tovarna peči, štedilnikov, kamenine in šamotnih izdelkov, družba z o. z.

Novomesto

ima v zalogi vse vrste glinastih peči, štedilnikov in krušnih peči z velikimi in malimi pečnicami po najnižji ceni. Izvšuje najsolidnejše postavljanje peči in štedilnikov in vsa popraviljanja.

Vsak gospodar naj si nabavi štedilnik iz glinastih belih pečnic. V enem letu prihrani se na takem štedilniku veliko drv in truda. Vsaka gospodinja bo vesela, kadar bo imela v svoji kuhinji snažen štedilnik, kjer ne potrebuje ne burkel, ne loparja.

Rudolf Kopač, Novo mesto

Trg kraljeviča Petra

Velika zaloga porcelana, stekla in specerijskega blaga. Nizke cene! Solidna postrežba!

Cene
nizke!

Vsak si lahko ogleda, brez obveze, da kaj kupi!

Kdor

hoče razveseliti birmanca

**z izvrstno in
natančno uro**

naj gre brez skrbi k

Franc Blažonu

urarju in zlatarju v Novem mestu.

Alojzij Grile, Novomesto

Kraljeviča Petra trg — poleg mosta

Zaloga konjskih oprem za lahke in težke konje, raznih sedlarskih, tapetniških in usnjarskih potrebščin, gonilnih jermen itd. Izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela, od proste do najfinejše izpeljave. Postrežba točna in solidna. Cene zmerne.

Najcenejše in najbolj trpežno
vrvarsko blago,

kakor: štrange, afre, povodce
in vrvi v vseh dimenzijah do-
bite v bogati izbi pri

Jožef Ausec,

vrvarna

Novomesto, nasproti pošte

Priporoča se:

Knaflič & Mirtič

ključavničarska delavnica

Kandija šte. 7

oooooooooooo

Družabnika

z kapitalom nad 50.000 Din.
se sprejme k plodonosnemu
podjetju.

Prednost imajo Amerikanci. —
Pismene ponudbe na upravo lista
pod „Les“.

Trgovina z usnjem

Anton Kunstek
Novomesto

Ljubljanska cesta

Vedno na zalogi razno zgornje
in spodnje usnje, jermeni za go-
nilne pogoje in vse čevljarske
potrebščine po znižanih cenah.

Prevzemam vožnjo raznega
blaga z avtomobilom

iz Novega mesta v Ljubljano ali
obratno po železniški tarifi.

Krojaški atelje

Midofer Alojzij

Novomesto 92

izgotavlja moške obleke po naj-
novejši modi, solidno in po
jako nizki ceni!

Najprimernejša darila za birmo

kakor zlate, srebrne in kovinaste ure, verižice, uhane, prstane, privezke, zapestnice itd. po najnižjih cenah nudi

Alojzij Reitz

urar, zlatar in optik v Novem mestu, Glavni trg

Vsakdo lahko dobi

v največji izbiri za moške in ženske obleke, za bluže, spodnje perilo, srajce, kravate, čevlje, svilene rute, nogavice, posteljne odeje itd. v solidni postrežbi, ter po najnižjih cenah, ker

 zastonj

Vam ne more nihče dati, zato pa naj si vsakdo pred nakupom ogleda, kdor hoče dobro in po ceni kupiti vedno pri

Povh & Medic, Novomesto

Cenj. gg. trgovce se pa opozarja na lastno tovarno perila ter istega najcenejšo ponudbo. — Zahtevajte brezplačno cenike.

Prodaja

raznega inštalacijskega materiala, svetilk, žarnic, električnih aparatov, žepnih svetilk i. t. d. i. t. d.

Koncesionir. elektrotehnik in trgovina z elektrotehničnimi predmeti

Josip Ogrizek, Novomesto, Glavni trg

Izvršuje

raznovrstne električne naprave, ter zraven spadajoča popravila po najnižji dnevni ceni. Proračuni brezplačno!

Kino Meteor v Novem mestu

prireja odslej naprej predstave ob sobotah, nedeljah, med tednom na večer pred prazniki in ob praznikih, ter po potrebi.

Novozidana, enonadstropna hiša :: — :: spodaj

Kavarna „Central“

s popolno opravo, se ceno proda. — Vprašati je pri: Jakob Paučič, Novomesto. — Posredovalci dobe provizijo.

Samo potom združnega gospodarstva si lahko opomoremo naše gmojno stanje!

Zadružni delež samo 100 Din. ter se lahko vplačuje v obrokih po 10 Din.

Vsak obrtnik, delavec, poljedelec naj bo član zadruga

VZAJEMNOST

**nakupovalne, prodajne in kreditne
registrovane zadruga z o. z.**

Pisarna posluje tudi ob nedeljah dopoldan!

**Poslovnica: Novo mesto, v hiši
g. Avseca nasproti pošte**

bo v letošnji sezoni eksportirala suhe jurčke naravnost na Angležko in Francosko. Nabiralec gob opozarjamo na tozadevni članek v današnji številki. Vsak nabiralec in kupčevalec z gobami naj se v svrhu informacij oglasi v poslovnici osebno ali pismeno.

Interes vsakega nabiralca in sušilca jurčkov je, da se vpiše v drugo ter na ta način direktno eksportira po najvišjih cenah.